

УДК 373.5.016:[81'243:811.161.1]

DOI 10.31494/2412-9208-2020-1-3-250-259

SPECIFICITY OF APPLICATION OF INTERACTIVE METHODS AT RUSSIAN LESSONS AS A FOREIGN LANGUAGE

СПЕЦИФІКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА УРОКАХ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Kateryna HOSTRA,
Assistant

gostra555@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-2266-492X>

*Kyvyi Rih State Pedagogical
University,
✉ 54 Gagarin-Prospekt,
Kyvyi Rih,
Dnipropetrovsk region, 50086,
Ukraine*

Катерина ГОСТРА,
асистент

*Криворізький державний
педагогічний університет
✉ просп. Гагаріна, 54,
м. Кривий Ріг, 50086, Україна*

Original manuscript received: September 27, 2020

Revised manuscript accepted: November 25, 2020

ABSTRACT

The article is devoted to the problem of using interactive teaching methods at lessons of Russian as a foreign language. It is established that these methods are effective due to their practical orientation, so they are often used in the process of learning foreign languages. It is determined that interactive methods are based on the interaction of students aimed at developing their communication skills, involve the development of the ability to communicate in a foreign language with each other in various communicative situations, which has a positive effect on improving foreign language proficiency and personal qualities. students. Based on the definition of the principles of interactive learning (dialogic interaction, cooperation and collaboration, active-role (game) and training organization of learning) identified and characterized the conditions for effective use of interactive methods (creating a comfortable atmosphere; use of appropriate training and age tasks; development of interesting meaningful tasks; involvement of game elements). It is established that the use of interactive methods contributes to the creation of a comfortable working atmosphere; formation of speech skills, testing of communication models: allows to create a situation of communication in a foreign language in real time; promotes the development of personal qualities of students (ability to work in a team, be responsible for the results of their own activities, etc.), allows to include each student in active activities. The disadvantages of using interactive methods in the learning process (time spent on training, the complexity of teacher feedback with each student) and ways to overcome them are identified. The method of using games in Russian as a foreign language lessons is described, examples of game tasks of different types (linguistic, lexical, role, linguistic, creative) are given. It is established that the inclusion of interactive methods can occur at any stage of the lesson. It is proved that the variety of methods of the interactive method, their focus on increasing students' interest, motivation for the subject being studied, makes this method appropriate and effective in the process of foreign language learning.

Key words: *teaching method, interactive teaching methods, game exercises, foreign language training, Russian language lesson as a foreign language.*

Вступ. Освіта сьогодення значно відрізняється від тієї, яка була ще десять років тому. Практична спрямованість, застосування знань, умінь, навичок, тобто формування компетентної особистості, – ось головні риси сучасної освітньої парадигми. У Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти (CEFR) наголошується, що вивчення мови має бути спрямованим на те, щоб учні мали змогу діяти в реальних життєвих ситуаціях, висловлювати власні думки та виконувати завдання різного характеру (CEFR, 2018). Про комунікативну та практичну спрямованість навчання йдеться і в навчальній програмі з іноземних мов для загальноосвітніх середніх закладів (Програма, 2017: 4). Тому педагог не просто передає знання, а допомагає і контролює процес набуття учнями необхідних для життя та особистісного росту компетенцій.

Безперечно, успіх оволодіння іноземною мовою значно залежить від вдалого вибору методики навчання іноземної мови та вміння вчителя використовувати ту чи іншу технологію (методи, прийоми, засоби) для виконання завдань. Вимогам практичної спрямованості відповідають інтерактивні методи, окрім цього, їх застосування допомагає саме учня зробити активним суб'єктом діяльності, а не суб'єктом отримання готової навчальної інформації.

Інтерактивні методи навчання стали предметом дослідження багатьох науковців, з-поміж них: О. Комар, Н. Наволокова, О. ІПометун, О. Попова, Г. Селевко, А. Хуторський та ін. У наукових розвідках визначається термін "інтерактивний метод" і його місце серед інших методів навчання, пропонуються приклади його практичного застосування. Так, психологічний аспект застосування інтерактивних методів у процесі навчання іноземної мови розглянуто в публікаціях Л. Бутузової, М. Зеленського та Д. Шмідт, Т. Білозерської (Бутузова, Зеленський, Шмідт, 2020; Білозерська, 2016). У дослідженнях схарактеризовано дидактичні ігри у вищій школі як інтерактивний метод едукативності (Хорошайло, Яковенко, 2016), інтерактивні методи навчання української мови як іноземної (Кондратенко, 2019), інтерактивні методи в системі професійно орієнтованого навчання російської мови як іноземної (Дзюба, Массалова, 2019), інтерактивний урок російської мови як іноземної на короткострокових курсах (Баграмова, Васильєва, 2020). Проте спостерігається недостатність практичної розробленості цієї проблеми в царині методики російської мови як іноземної. Пошук ефективних шляхів активізації інтерактивних методів на уроках російської мови як іноземної в середній загальноосвітній школі зумовив актуальність теми дослідження.

Мета статті – схарактеризувати особливості використання інтерактивних методів на уроках російської мови як іноземної. Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань:

- на підґрунті вивчення наукової літератури визначити термін

"інтерактивний метод навчання";

– виявити умови використання інтерактивних методів на уроках іноземної мови;

– схарактеризувати переваги та недоліки інтерактивних методів;

– розробити інтерактивні завдання.

Методи та методики дослідження. У відповідності з метою були використані такі методи і методики дослідження: теоретико-методичний аналіз психолого-педагогічної та науково-методичної літератури; вивчення й аналітичне узагальнення сучасного досвіду; спостереження та порівняння.

Результати та дискусії. У психолого-педагогічній літературі поняття "інтерактивні методи" визначається як група сучасних методів, що ґрунтуються на інтеракціонізмі – концепції соціальної психології. У межах цієї концепції соціальна взаємодія людей тлумачиться як міжособистісна комунікація, найважливішою особливістю якої визнається здатність людини "прибирати роль іншого", уявляти, як її сприймає партнер по спілкуванню і відповідно інтерпретувати ситуацію та конструювати власні дії (Азімов, Щукін, 2009: 84). В основу інтерактивних методів покладено поняття "інтерактивність", яке М. Пентилюк пояснює так: текстово-дискурсивна категорія, представлена суб'єкто-об'єктно-суб'єктною взаємодією адресанта й адресата на підставі знакового континууму тексту, інтенцій, стратегій, тактик комунікації та програми адресованості повідомлення тексту (Пентилюк, 2016: 68). На переконання Е. Вненк, основним, що відрізняє інтерактивний метод від інших, є те, що, вивчаючи будь-яку іноземну мову, потрібно взаємодіяти, знаходитися в режимі бесіди, діалогу. Цей метод, як указує дослідниця, орієнтований на взаємодію не просто вчителя із дітьми, а на взаємодію учнів між собою. У контексті зміни освітньої парадигми актуальність методу підвищується, тому що змінюється місце вчителя на уроці: педагог має бути тьютором, фасилітатором. Інтерактивне навчання, на думку Е. Вненк, – це спосіб пізнання, що відбувається у формах спільної діяльності викладача та учнів: усі взаємодіють, обмінюються інформацією, разом вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії один одного та свою власну поведінку (Вненк, 2014: 1).

Дослідники (наприклад, О. С. Хорошайло та Ю. Л. Яковенко) визначають основні принципи інтерактивного навчання:

–діалогічної взаємодії;

–кооперації й співробітництва;

–активно-рольової (ігрової) і тренінгової організації навчання (див.: Хорошайло, Яковенко, 2016: 172).

Логіка дослідження потребує виділення умов ефективного використання інтерактивного методу, що відповідали б меті, завданням і принципам інтерактивного навчання іноземних мов. На нашу думку, такими умовами є:

1) створення комфортної атмосфери, що сприяє взаємодії між учнями та між учнями та вчителем;

2) використання посильних для учнів завдань, що відповідають їх

віковим особливостям і ґрунтуються на знайомому або частково знайомому матеріалі;

- 3) розробка цікавих змістовних завдань;
- 4) залучення елементів гри.

Як і будь-який метод навчання, інтерактивний метод має свої переваги та недоліки. Погодимось з дослідниками (Л. Бутузова, М. Зеленський, Д. Шмідт), які вбачають такі недоліки інтерактивних методів навчання, як-от: 1) складність отримання негайного зворотного зв'язку з боку вчителя; 2) витрачання багато часу на підготовку; 3) можливі ускладнення переключення уваги учнів з мимовільної на довільну за умови застосування месенджерів як інструмента для рефлексії під час занять із іноземної мови (Бутузова, Зеленський, Шмідт, 2020: 351). Перевагами інтерактивного методу є такі: 1) доступність матеріалів за місцем і часом; 2) можливість навчатися спільно, взаємодіяти; 3) працювати в групі та бути відповідальним за загальний результат; 4) високий ступінь продуктивності запам'ятовування виучуваного матеріалу (Бутузова, Зеленський, Шмідт, 2020: 351).

У методичній літературі звертається увага на розвивавальний потенціал інтерактивних методів. І. Антонян і Н. Попович наголошують, що інтерактивне навчання спілкування іноземною мовою створює сукупний ефект, тобто на тлі програмного засвоєння знань також формуються:

- 1) уміння співпрацювати, пізнавальні можливості суб'єктів навчання, зокрема в здобуванні, аналізі й застосуванні інформації, отриманої з різних джерел;

- 2) комунікативна компетентність, здатність перенесення отриманих знань, умінь, навичок і способів діяльності в різні сфери життя;

- 3) толерантність, що характеризується сприйняттям інших людей і забезпечує повноту та адекватність спілкування в різних ситуаціях (Антонян, Попович, 2019: 117).

На нашу думку, переваги інтерактивного методу зумовлено комунікативною природою іншомовного навчання, тому його застосування на уроках російської мови як іноземної сприяє:

- 1) створенню комфортної робочої атмосфери;

- 2) створенню реальної ситуації спілкування;

- 3) розвитку мовленнєвих і комунікативних умінь і навичок;

- 4) розвитку особистісних якостей учнів (уміння працювати в команді, нести відповідальність за результат власної діяльності тощо);

- 5) залученню до активної діяльності кожного учня.

Зважаючи на недоліки, впевнені, що їх негативний вплив можна мінімізувати:

- 1) часові витрати: розробивши моделі вправ, а також як дидактичний матеріал використовувати тексти творів зарубіжної літератури, які вивчаються в школі, що дозволить зекономити час;

- 2) складність зворотного зв'язку з кожним учнем можна вирішити

шляхом коротких записів у зошитах після кожної вправи (наприклад, щоб учні одним реченням записували свої враження після кожної вправи або ж озвучували одним словом).

До кінця не розв'язаним у науковій літературі, але активно обговорюваним залишається класифікація інтерактивних методів. Наприклад, у дослідженні Г. Нарикової запропоновано класифікувати інтерактивні методи в залежності від головної функції в процесі педагогічної взаємодії:

1) методи створення сприятливої атмосфери спілкування (основа – «комунікативна атака»);

2) методи обміну діяльністю (групова та індивідуальна робота);

3) методи творчо-розумові, що мобілізують творчі можливості учнів і стимулюють їх активну розумову діяльність;

4) методи смислово-творчі, головною функцією яких є створення в учнів індивідуального смислу вивчуваної проблеми (теми) та обмін думками;

5) методи рефлексивної діяльності, спрямовані на оцінку ефективності взаємодії, що відбулася;

6) інтерактивні ігри, які є інтегрованими методами, що об'єднали всі функції активних педагогічних методів (Нарикова, 2018: 137).

Інтерактивні методи також класифікують у залежності від способу організації навчально-пізнавальної діяльності:

1) групові (фронтальні), що передбачають групове навчання. Усі учні (студенти) працюють разом чи індивідуально над одним завданням із наступним контролем результатів;

2) колективно-кооперативні, що передбачають організацію навчання в малих групах, об'єднаних спільною навчальною метою (наприклад, метод співпраці в малих групах). Таке навчання відкриває для суб'єктів навчання можливості співпраці зі своїми однолітками, дозволяє реалізувати природне прагнення кожної людини до спілкування, сприяє досягненню високих результатів засвоєння знань і формування вмій (Антонян, Попович, 2019: 114-115).

У зв'язку з тим, що інтерактивні методи навчання передбачають безпосередню взаємодію учнів між собою, на таких уроках часто використовуються групові форми роботи, тому їм відводиться особливе місце.

Одним із використовуваних інтерактивних методів є ігровий метод, який ґрунтується на ігровій взаємодії учнів за допомогою мови, що вивчається. Гра є складним та одночасно захоплюючим заняттям, вона вимагає великої концентрації уваги, тренує пам'ять, розвиває мовлення (Кондратенко, 2019: 48). Н.Федотова виділяє такі особливості інтерактивних ігор, як-от: активізують мовну діяльність разом із іншими видами діяльності (спів, театралізація, малювання тощо); розвивають відчуття мови та свідоме використання норм мови в процесі навчання; пам'ять, логічне, художнє, асоціативне мислення, когнітивні уміння та творчі здібності; дозволяють створити позитивну емоційну атмосферу та природній комунікативний контекст (Федотова, 2013). Проте, як слушно

вказує О. Чернишенко, ігрові прийоми не є універсальними, без інших прийомів і методів та без необхідної підготовки вчителя вони не будуть ефективними. Якщо адекватно використовувати їх разом із традиційними, то вони можуть і повинні усунути або хоча б зменшити складності в оволодінні російською мовою як іноземною (Чернышенко, 2016: 139).

Задля ефективного використання ігрових методик важливо окреслити вихідні категорії, на яких ґрунтується їх активність. Поділяємо точку зору О. Дзюби та О. Массалової, які до основних принципів використання ігор відносять такі:

1) систематичність (використання ігрових завдань протягом всього навчання з метою повторення лексичного та граматичного матеріалу);

2) тематична відповідність (зміст гри має бути співвіднесений із матеріалом, що вивчається);

3) свідомість і активність (навчання – це двосторонній процес, під час якого використовується індивідуальна, групова, колективна робота);

4) спрямованість на креативність (необхідна реалізація творчого підходу до ігрової діяльності з боку кожного учасника навчальної комунікації) (Дзюба, Массалова, 2019: 49).

Відповідно до мети, з якою застосовують ігри на уроці, виділяють такі їх різновиди:

1) лінгвістичні (формування та розвиток мовної компетенції);

2) рольові ігри (розвиток комунікативної компетентності; завдання з комунікативними ситуаціями);

3) ігри з лінгвокраїнознавчою та лінгвокультурною складовою (розвиток лінгвокультурної компетенції);

4) "креативні ігри", ігри-проекти (розвиток креативності) (Дзюба, Массалова, 2019: 49).

Коротко схарактеризуємо технологію застосування інтерактивних методів на уроках російської мови як іноземної. Зауважимо, що включення інтерактивних методів може відбуватися на будь-якому етапі уроку, наведемо деякі приклади. Тема уроку "Іменник". Добираємо до цього уроку такий епіграф: "Имя существительное – это как бы дирижер грамматического оркестра. За ним зорко следят оркестранты – зависимые слова и уподобляются ему по форме, согласуются с ним" (В. Г. Ветвицкий).

На етапі мотивації навчальної діяльності можна виконати таке завдання:

I. Робота з епіграфом.

Прочитайте епіграф к уроку.

II. Предтекстовий етап роботи з текстом.

Ответьте на вопросы:

1. Знакомо ли Вам данное высказывание?

2. Все ли слова понятны в этом высказывании?

III. Текстовий етап.

Обсудите в парах, как вы понимаете это высказывание, согласны с ним или нет. Помните, что существует этикетные правила ведения диалога (не перебивать, внимательно слушать и т.д.).

IV. Ігри з лінгвокраїнознавчою та лінгвокультурною складовою (розвиток лінгвокультурної компетенції).

Гра "Ми із твору". Завдання: діти отримують картки, на яких зображені відомі герої казок, а на інших – написані цитати, в яких говориться про цих героїв, дітям необхідно з'єднати малюнок і текст.

Гра "Справи домашні". Завдання: на картках зображені об'єкти та предмети побуту, страви, а на інших є їх опис, рецепти страв. Необхідно їх з'єднати.

Гра "Відомі люди". Завдання: на картках зображено історичну постать, відому людину, а на іншій – її опис, необхідно їх з'єднати.

V. Креативні ігри. Їх мета – розвиток лінгвокреативних навичок.

Гра "Театр". Розіграти (інсценізувати) уривок із твору, що вивчається на уроках зарубіжної літератури (наприклад, казки О. С. Пушкіна, "Том Сойер" М. Твена тощо).

Гра "Круглий стіл ООН". (Тема може бути будь-яка, наприклад, "Підтримання миру на Землі".) Заздалегідь озвучуємо дітям завдання: подумати та сформулювати основні шляхи підтримання миру. Напередодні гри обираємо голову, який веде засідання. Учитель виконує роль модератора.

Гра "Дебати". Передусім вибираємо тему: "Вторинна переробка сміття". Заздалегідь об'єднуємо дітей у дві команди, методом жеребкування визначаємо команду, яка виступає "за" і яка – "проти", озвучуємо тему та правила: 1) кожна команда доводить лише свою точку зору; 2) на виступ обмеження у часі – 1 хв.; 3) після виступу першої команди друга має три хвилини на обговорення та побудову своєї відповіді; 4) виступи мають бути обґрунтованими. Головне завдання гри – аргументовано спростувати докази іншої команди, переконати суддів у власній точці зору.

Можна також використовувати ігри, мета яких – розробка різних правил, як-от: поведінки, ведення діалогу, відвідування театру, кінотеатру, поведіння на уроці тощо. Разом із учнями розробляємо правила, обговорюємо, оформлюємо їх, готуємо до них презентації.

Висновки. Під час дослідження були отримані такі результати: 1) визначено, що сутність інтерактивного методу полягає в навчанні іноземної мови у взаємодії, засобами бесіди, діалогу; 2) встановлено умови використання інтерактивних методів (створення комфортної атмосфери; використання відповідних до рівня підготовки та віку учнів завдань; розробка цікавих змістовних завдань; залучення елементів гри); 3) виділено переваги (створення комфортної атмосфери на занятті, створення реальної ситуації спілкування, розвиток мовленнєвих і комунікативних умінь і навичок, розвиток особистісних якостей учнів, можливість залучити до активної діяльності кожного учня) та недоліки (часові витрати на підготовку, складність зворотного зв'язку учителя з

кожним учнем), які, на нашу думку, можна подолати запобіжними заходами. Розглянуто методику використання ігор на уроках російської мови як іноземної, наведено приклади ігрових завдань різного типу (лінгвістичні, лексичні, рольові, лінгвокраїнознавчі, креативні).

Упевнені, що різноманітність прийомів інтерактивних методів, їх спрямованість на підвищення в учнів інтересу, мотивації до предмета, що вивчається, робить їх доцільними та ефективними в процесі іншомовного навчання.

Перспективним напрямом дослідження вважаємо розробку системи інтерактивних вправ на основі лінгвокультурологічної інформації для певного класу.

Література

Антонян І. М., Попович Н. Г. Використання інтерактивних методів навчання при викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти // Лінгвістика. – 2019. – № 1. – С. 108–117.

Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – Москва: Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.

Баграмова Н. В., Васильева А. В. Интерактивный урок как макроединица обучения русскому языку как иностранному на краткосрочных курсах // Филологический класс. – 2020. – № 1. – С. 173–183. DOI 10.26170/FK20-01-17.

Білозерська Т. В. Поділ на групи як ефективний елемент інтерактивних методів навчання іноземній мові // Філологічні науки. – 2016. – Книга 2. – С. 101–105.

Бутузова Л. П., Зеленський М. В., Шмідт Д. П. Психологічні особливості застосування інтерактивних методів навчання іноземній мові в загальноосвітній школі // The 5th International scientific and practical conference "Scientific achievements of modern society" (January 8–10, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. – 2020. – С. 343–354.

Венк Э. Интерактивные методы обучения на уроках русского языка и литературы // Мова. – 2014. – № 21. – С. 237–241.

Дзюба Е. В., Массалова А. Э. Игровые интерактивные технологии на уроках РКИ в системе профессионального ориентированного обучения // Педагогическое образование в России. – 2019. – № 2. – С. 45–65. DOI 10.26170/ro19-02-05

Кондратенко Н. В. Интерактивні методи навчання українській мові як іноземній // Актуальні проблеми сучасної освіти та науки в контексті євроінтеграційного поступу: Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 23-24 травня). – 2019. – С. 46-50.

Нарыкова Г. В. Интерактивные методы обучения на уроках русского языка // Символ науки. – 2018. – № 5. – С. 135–139.

Пентиліук М. І. Словник-довідник з української лінгводидактики / М. І. Пентиліук, О. М. Горошкіна, Л. О. Попова, А. В. Нікітіна, Н. В. Мордовцева / за заг. ред. проф. М. Пентиліук. – 2-ге вид., доповн. та переробл. – Харків: Вид. група "Основа", 2016. – 172 с.

Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (початок вивчення з 1 класу). Російська мова. 5-9 класи (2017) [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>. (дата звернення: 27.06.2020).

Федотова Н. Л. Методика преподавания русского языка как иностранного. Практический курс. – Москва: ООО Центр "Златоуст", 2013. – 220 с.

Хорошайло О. С., Яковенко Ю. Л. Використання дидактичних ігор у вищій школі як інтерактивного методу едукції // Наукові записки Бердянського педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – Вип. 3. – Бердянськ: БДПУ. – С. 170–175.

Чернышенко О. В. Игровые приемы как лингвистическое средство при обучении русскому языку как иностранному // Казанский педагогический журнал. – 2016. – № 6. – С. 135–139.

CEFR. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with new Descriptors, 2018. – 235 p.

References

Antonyan, Y. M., Popovych, N. G. (2019) Vy`kory`stannya interakty`vny`x metodiv navchannya pry` vy`kladanni inozemny`x mov u zakladax vy`shchoy osvity` [The use of interactive teaching methods in teaching foreign languages in higher education institutions], *Lingvisty`ka*, 1, 108-117 [In Ukrainian].

Azimov, Je. G., Shhukin, A. N. (2009) *Novyy slovar` metodicheskikh terminov i ponjatiy (teoriya i praktika obuchenija jazykam)* [New dictionary of methodological terms and concepts (theory and practice of teaching languages)]. M.: Izdatel'stvo IKAR. p. 448 [In Russian].

Bagramova, N. V., Vasilieva, A.V. (2020) Interactive lessons as a macro-unit of teaching Russian as a foreign language in short-term courses, *Philological class*, 25, 173-183 [In English]. DOI 10.26170/FK20-01-17.

Bilozers`ka, T. V. (2016) Podil na grupy` yak efekty`vny`j element interakty`vny`x metodiv navchannya inozemnij movi [Division into groups as an effective element of interactive methods of teaching a foreign language], *Filologichni nauky`*, 2, 101-105 [In Ukrainian].

Butuzova, L. P., Zelens`ky`j, M. V., Shmidt, D. P. (2020) *Psy`xologichni osoby`lvosti zastosuvannya interakty`vny`x metodiv nachannya inozemnij movi v zagal`noosvitnij shkoli* [Psychological features of the use of interactive methods of learning a foreign language in secondary school]. The 5th International scientific and practical conference "Scientific achievements of modern society" (January 8-10, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom, 343-354. [In Russian]

Wnek, E. (2014). Interactive teaching methods for the teaching Russian language and literature, *Mova*, 21, 237-241 [In Russian, abstract in English].

Dziuba, E. V., Massalova, A. E. (2019). Game and interactive technologies at the lessons of Russian as a foreign language in a college, *Pedagogicheskoe obrazovanie v Rossii*, 2, 45-65 [In Russian, abstract in English]. DOI 10.26170/po19-02-05

Kondratenko, N. V. (2019) *Interakty`vni metody` navchannya ukrayins`kij movi yak inozemnij* [Interactive methods of teaching Ukrainian as a foreign language], *Aktual`ni problemy` suchasnoyi osvity` ta nauky` v konteksti yevrointegracijnogo postupu: Materialy` V mizhnarodnoyi naukovu-prakty`chnoyi konferenciji (Lucz`k, 23-24 travnya)*, 46-50 [In Ukrainian].

Narykova G. V. (2018) *Interaktivnye metody obuchenija na urokah russkogo jazyka* [Interactive teaching methods in Russian lessons], *Simvol nauki*, 5, 135-139 [In Russian].

Penty`lyuk, M. I. (2016) *Slovy`k-dovidny`k z ukrayins`koyi lingvody` dakty`ky` / M. I. Penty`lyuk, O. M. Goroshkina, L. O. Popova, A. V. Nikitina, N. V. Mordovceva / za zag. red. prof. M. Penty`lyuk. – 2-ge vy`d., dopovn. ta pererobl. – X. Vy`d. grupa «Osнова», 172* [In Ukrainian].

Programa dlya zagal`noosvitnix navchal`ny`x zakladiv z navchannyam ukrayins`koyu movoyu (pochatok vy`vchennya z 1 klasu). Rosijs`ka mova. 5-9 klasy` (2017) [Elektronny`j resurs]. URL: [https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-](https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya)

osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas. (data obrashheny`ya: 27.06.2020) [In Ukrainian].

Fedotova N.L. (2013) Metodika prepodavaniya russkogo yazyka kak inostrannogo. Prakticheskij kurs. OOO Centr "Zlatoust", 220 [In Russian].

Khoroshailo, O. S., Yakovenko, Yu. L. (2016) Vy`kory`stannya dy`dakty`chny`x igor u vy`shhij shkoli yak interakty`vnoho metodu edukaciyi [The use of didactic games in high school as an interactive method of education], Naukovi zapy`sky` Berdyans`kogo pedagogichnogo universy`tetu. Seriya: Pedagogichni nauky`, 3, Berdyans`k: BDPU, 170-175 [In Ukrainian].

Chernyshenko, O. V. (2016) Igrovye priemy kak lingvisticheskoe sredstvo pri obuchenii russkomu yazyku kak inostrannomu [Game techniques as a linguistic tool in teaching Russian as a foreign language], Kazanskij pedagogicheskij zhurnal, 6, 35-139 [In Ukrainian].

CEFR. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with new Descriptors (2018). 235 p. (In English)

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено висвітленню проблеми використання інтерактивних методів навчання на уроках російської мови як іноземної. Установлено, що ці методи є ефективними завдяки своїй практичній спрямованості, тому часто застосовуються в процесі навчання іноземних мов. Визначено, що інтерактивні методи будуються на взаємодії учнів, спрямовані на розвиток їхніх комунікативних умінь і навичок, передбачають формування умінь спілкуватися іноземною мовою в різноманітних комунікативних ситуаціях, що позитивно впливає як на підвищення рівня володіння іноземною мовою, так і на розвиток особистісних якостей учнів. На підґрунті визначення принципів інтерактивного навчання (діалогічної взаємодії, кооперації й співробітництва, активно-рольової (ігрової) і тренінгової організації навчання) виділено та схарактеризовано умови ефективного використання інтерактивних методів (створення комфортної атмосфери; використання відповідних до рівня підготовки та віку учнів завдань; розробка цікавих змістовних завдань; залучення елементів гри). Установлено, що використання інтерактивних методів сприяє створенню комфортної робочої атмосфери; формуванню мовленнєвих навичок, відпрацюванню моделей спілкування: дозволяє створити ситуацію спілкування іноземною мовою в реальному часі; сприяє розвитку особистісних якостей учнів (уміння працювати в команді, нести відповідальність за результат власної діяльності тощо); дозволяє залучити кожного учня до активної діяльності. Визначено недоліки використання інтерактивних методів у процесі навчання (часові витрати на підготовку, складність зворотного зв'язку учителя з кожним учнем) та шляхи їх подолання. Описано методіку використання ігор на уроках російської мови як іноземної, наведено приклади ігрових завдань різного типу (лінгвістичні, лексичні, рольові, лінгвокраїнознавчі, креативні). Установлено, що включення інтерактивних методів може відбуватися на будь-якому етапі уроку. Доведено, що різноманітність прийомів інтерактивного методу, їх спрямованість на підвищення в учнів інтересу, мотивації до предмету, що вивчається, робить цей метод доцільним та ефективним у процесі іншомовного навчання.

Ключові слова: метод навчання, інтерактивні методи навчання, ігрові вправи, іншомовне навчання, урок російської мови як іноземної.